ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
CHRISTINE STIX-HACKL
της 7ης Μαρτίου 2006 [1]

I — Εισαγωγή

1. Με την αίτησή του για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, το ολλανδικό αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν μια εισφορά που επιβάλλεται με αφορμή τη διακίνηση γαρίδων με υπό ολλανδική σημαία αλιευτικό σκάφος αντιβαίνει προς το άρθρο 25 ΕΚ ή προς το άρθρο 90 ΕΚ, καθόσον η εισφορά αυτή σκοπό έχει τη χρηματοδότηση εγκαταστάσεων για τον έλεγχο της τηρήσεως των κανόνων εμπορίας σε σχέση με τέτοια προϊόντα και, ιδίως, επιβάλλεται επίσης όταν η διακίνηση πραγματοποιείται προς άλλο κράτος μέλος.

2. Η διαφορά της κύριας δίκης αφορά την επιβολή μιας τέτοιας εισφοράς κατά τη χρήση 2000 για γαρίδες που διακινήθηκαν προς τη Δανία.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γερμανική.

II — Το νομικό πλαίσιο

Α — *Κοινοτικό δίκαιο*

3. Το άρθρο 25 ΕΚ έχει ως ακολούθως:

«Οι εισαγωγικοί και εξαγωγικοί δασμοί ή φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τους δασμούς ταμιευτικού χαρακτήρα.»

4. Το άρθρο 90 ΕΚ ορίζει τα εξής:

«Κανένα κράτος μέλος δεν επιβάλλει άμεσα ή έμμεσα στα προϊόντα άλλων κρατών μελών εσωτερικούς φόρους οποιασδήποτε φύσεως, ανωτέρους από εκείνους που επιβαρύνουν άμεσα ή έμμεσα τα ομοειδή εθνικά προϊόντα.

Κανένα κράτος μέλος δεν επιβάλλει στα προϊόντα των άλλων κρατών μελών εσωτερικούς φόρους, η φύση των οποίων οδηγεί έμμεσα στην προστασία άλλων προϊόντων.»

στ) τα προϊόντα της θαλάσσιας αλιείας και τα άλλα προϊόντα που εξάγονται από τη θάλασσα εκτός των χωρικών υδάτων μιας χώρας από πλοία νηολογημένα ή εγγεγραμμένα στη χώρα αυτή, και τα οποία φέρουν τη σημαία της χώρας αυτής·

5. Το άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 [2] περιέχει ορισμό της έννοιας της (μη προτιμησιακής) καταγωγής ενός εμπορεύματος και, αποσπασματικώς, έχει ως ακολούθως:

[...]

«Άρθρο 23

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, η έννοια της χώρας καλύπτει επίσης και τα θαλάσσια ύδατα της εν λόγω χώρας.»

1. Κατάγονται από συγκεκριμένη χώρα τα εμπορεύματα που παράγονται εξ ολοκλήρου στην εν λόγω χώρα.

Β — *Εθνικό δίκαιο*

2. Ως εμπορεύματα παραγόμενα εξ ολοκλήρου σε μια χώρα νοούνται:

6. Ο Productschap Vis είναι επαγγελματικός οργανισμός δημοσίου δικαίου κατά το ολλανδικό δίκαιο. Το άρθρο 3, παράγραφος 2, της κανονιστικής αποφάσεως περί συστάσεως του Productschap Vis περιγράφει το αντικείμενο αυτού του οργανισμού ως ακολούθως:

[...]

ε) τα προϊόντα θήρας και αλιείας που διεξάγονται στη χώρα αυτή·

«Ο Productschap έχει συσταθεί για τις επιχειρήσεις στο πλαίσιο των οποίων:

a. ασκείται η αλιεία,

2 — Κανονισμός (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1) (στο εξής: ΤΚ).

b. το αλίευμα υφίσταται κατεργασία ή επεξεργασία για την παρασκευή προϊόντων που μπορούν να χρησιμεύσουν, είτε κατόπιν είτε άνευ περαιτέρω κατεργασίας ή επεξεργασίας, για τη διατροφή ανθρώπων ή ζώων,

c. ασκείται το εμπόριο —με εξαίρεση τη διακίνηση, τη διαμετακόμιση και το τριγωνικό εμπόριο— με ψάρια ή με λαμβανόμενα από ψάρια προϊόντα που μπορούν να χρησιμεύσουν, είτε κατόπιν είτε άνευ περαιτέρω κατεργασίας ή επεξεργασίας, για τη διατροφή ανθρώπων.»

7. Η Verordening financiering garnalenzeven en garnalenkrakers visafslagen 2000 (κανονιστική απόφαση περί χρηματοδοτήσεως κοσκίνων γαρίδων και μηχανών αποφλοιώσεως γαρίδων στα δημοπρατήρια αλιευμάτων για το έτος 2000, στο εξής: κανονιστική απόφαση), καθόσον έχει εν προκειμένω σημασία, έχει ως ακολούθως:

«Άρθρο 2

1. Ο επιχειρηματίας που διακινεί γαρίδες με ολλανδικό αλιευτικό οφείλει στον Productschap και υπέρ αυτού, από την πρώτη Δευτέρα που έπεται της ημερομηνίας θέσεως σε ισχύ της παρούσας αποφάσεως, εισφορά NDG 0,01 ανά κιλό για τις μεταφερθείσες και πωληθείσες από αυτόν προς βρώση γαρίδες.

[...]

Άρθρο 3

1. Το προϊόν της εισφοράς προορίζεται για τη χρηματοδότηση της εκ μέρους του Productschap αποκτήσεως κοσκίνων γαρίδων και μηχανών αποφλοιώσεως γαρίδων και για την τοποθέτηση και συντήρηση αυτών των κοσκίνων γαρίδων και μηχανών αποφλοιώσεως γαρίδων.

2. Η κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, εισφορά παύει να οφείλεται από την επομένη της ημέρας κατά την οποία το υπόλοιπο της περιληφθείσας στον προϋπολογισμό Medebewind onder Garnalenzeven [θέσεως Συνδιαχείριση, τμήμα κόσκινα γαρίδων], υπερβαίνει το ποσό των 600 000 NDG.

[...]

Άρθρο 5

1. Η απόφαση αυτή αρχίζει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2000.

[...]»

III — Τα περιστατικά και τα προδικαστικά ερωτήματα

8. Η προσφεύγουσα της κύριας δίκης Vissereijbedrijf D.J. Koornstra & Zn. V.o.f. (στο εξής: Koornstra) είναι μια επιχείρηση που διακινεί γαρίδες με το ολλανδικό αλιευτικό Elizabeth. Κατά τη δήλωσή της της 1ης Αυγούστου 2002, διακίνησε το 2000 52 984 κιλά γαρίδων, από τα οποία 28 774 κιλά πωλήθηκαν με δημοπρασία εντός των Κάτω Χωρών και 24 210 κιλά παραδόθηκαν απευθείας στο εμπόριο εντός της Δανίας.

9. Με απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2002, ο καθού Productschap Vis επέβαλε στην Koornstra, βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 1, της κανονιστικής αποφάσεως, για το έτος 2000 εισφορά 242,10 NDG (109,86 ευρώ) για την παραδοθείσα εντός της Δανίας ποσότητα των 24 210 κιλών).

10. Κατά της αποφάσεως αυτής, η Koornstra υπέβαλε ένσταση με έγγραφο της 25ης Οκτωβρίου 2002.

11. Ο Productschap Vis απέρριψε ως αβάσιμη αυτή την ένσταση με απόφαση της 19ης Μαρτίου 2003. Συναφώς, αναφέρθηκε ιδίως σε μια απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου της 21ης Φεβρουαρίου 2003: κατά την απόφαση αυτή, η περίσταση ότι η γενεσιουργός αιτία της εισφοράς, ήτοι η διακίνηση με ολλανδικό αλιευτικό, συνέβη στη Δανία δεν εμποδίζει την οφειλή της εισφοράς. Πράγματι, κατά το άρθρο 9 της κανονιστικής αποφάσεως περί ιδρύσεως του Productschap, η διοίκηση του Productschap διαθέτει διακριτική ευχέρεια για τον ορισμό της γενεσιουργού αιτίας της εισφοράς. Περαιτέρω, από την εν λόγω απόφαση συνάγεται ότι το γεγονός ότι η οικεία επιχείρηση, κατά τους ισχυρισμούς της, δεν αποκομίζει όφελος από τις δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από το προϊόν της εισφοράς και ότι έχει ήδη καταβάλει εισφορά εντός της Δανίας δεν στερεί τις επίδικες εισφορές από το νομικό τους έρεισμα.

12. Η Koornstra άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως του Productschap με δικόγραφο της 25 Απριλίου 2003. Προς στήριξη της προσφυγής της, η Koornstra προέβαλε ιδίως ότι η εισφορά, καθόσον επιβάλλεται για γαρίδες που εκφορτώθηκαν στη Δανία, αντιβαίνει προς το άρθρο 25 ΕΚ ή άλλως προς το άρθρο 90 ΕΚ. Παράβαση των άρθρων 25 ΕΚ και 90 ΕΚ προκύπτει επίσης, κατά την άποψη της Koornstra, και από το ότι πλήρωσε δύο φορές για το κοσκίνισμα και την αποφλοίωση, μια φορά στην Dansk Heiploeg και μια φορά στον καθού. Η διπλή αυτή επιβάρυνση έχει αποτελέσματα δυσμενούς διακρίσεως στις ενδοκοινοτικές εμπορικές συναλλαγές.

13. Με τη διάταξή του περί παραπομπής, το College van Beroep voor het Bedrijfsleven (στο εξής: College ή αιτούν δικαστήριο) επισημαίνει κατ' αρχάς ότι η προβλεπόμενη με το άρθρο 2, παράγραφος 1, της κανονιστικής αποφάσεως εισφορά (στο εξής: επί-

δικη εισφορά) οφείλεται από επιχειρηματία με ολλανδικό αλιευτικό σκάφος στην περίπτωση επίσης διακινήσεως εκτός των Κάτω Χωρών, ενώ η βάση επιβολής της εισφοράς είναι η συνολική ποσότητα των γαρίδων που διακινήθηκαν και πωλήθηκαν προς βρώση.

14. Περαιτέρω, το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι στο πλαίσιο της κύριας δίκης αμφισβητείται η νομιμότητα της καθορισθείσας για την Koornstra εισφοράς ως προς το έτος εισφοράς 2000, μόνον καθόσον η εισφορά αυτή αφορά γαρίδες που διακινήθηκαν προς τη Δανία και πωλήθηκαν προς βρώση.

15. Το College παρατηρεί ότι η επίδικη εισφορά δεν επιβάλλεται επ' ευκαιρία ή λόγω της εισαγωγής από άλλο κράτος μέλος και ούτε έχει ως συνέπεια τη δυσμενή διάκριση μεταξύ εγχωρίων εμπορευμάτων και εμπορευμάτων από τα άλλα κράτη μέλη. Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού για τον οποίο προορίζεται η επίδικη εισφορά, δεν είναι πρόδηλον ότι αυτή συνάδει προς τα άρθρα 25 ΕΚ και 90 ΕΚ.

16. Σ' αυτή την αλληλουχία, το College διαπιστώνει ότι το προϊόν της εισφοράς αποβαίνει αποκλειστικώς προς όφελος επιχειρήσεων με ολλανδικό αλιευτικό σκάφος που εκφορτώνουν τις γαρίδες στις Κάτω Χώρες, χωρίς εν προκειμένω να έχει σημασία η καταγωγή των γαρίδων. Το προϊόν της εισφοράς διατίθεται επίσης επ' ωφελεία των διακινουμένων προς τις Κάτω Χώρες γαρίδων, όχι όμως των διακινουμένων προς το εξωτερικό ολλανδικών γαρίδων.

17. Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι η εισφορά μπορεί να έχει περιοριστικά του εμπορίου αποτελέσματα, καθόσον επιβάλλεται και όταν διακινούνται γαρίδες προς άλλο κράτος μέλος και σ' αυτό το άλλο κράτος μέλος καταβάλλεται αμοιβή για το κοσκίνισμα και την αποφλοίωση γαρίδων.

18. Με βάση αυτά τα δεδομένα, το College αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως τα ακόλουθα ερωτήματα:

1) Συνάδει προς το κοινοτικό δίκαιο, ειδικότερα προς τα άρθρα 25 ΕΚ και 90 ΕΚ, μια εισφορά όπως η επίδικη, την οποία οφείλει ένας επιχειρηματίας εντός κράτους μέλους για γαρίδες που διακινεί με νηολογημένο σ' αυτό το κράτος μέλος αλιευτικό σκάφος και η οποία σκοπό έχει τη χρηματοδότηση κοσκίνων γαρίδων και μηχανών αποφλοιώσεως γαρίδων εντός αυτού του κράτους μέλους, όταν η εισφορά αυτή οφείλεται συγχρόνως για γαρίδες που διακινεί ένας τέτοιος επιχειρηματίας προς ένα άλλο μέρος της Κοινότητας;

2) Επηρεάζεται η απάντηση στο προηγούμενο ερώτημα από

α) τον τόπο αλιεύσεως των γαρίδων,

β) το αν οι γαρίδες, μετά τη διακίνηση προς άλλο μέρος της Κοινότητας, μεταφέρονται στο κράτος μέλος στο οποίο είναι νηολογημένο το αλιευτικό σκάφος,

γ) το αν κατά τη διακίνηση προς άλλο μέρος της Κοινότητας καταβάλλεται και εκεί αμοιβή για το κοσκίνισμα και την αποφλοίωση των γαρίδων;

IV — Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Α — *Προκαταρκτικές παρατηρήσεις*

19. Τα προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, δηλαδή γαρίδες (Crangon crangon), εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 3759/92 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 1992, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των αλιευομένων προϊόντων και των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας[3] (στο εξής: κανονισμός 3759/92). Ο κανονισμός 3759/92, κατά το άρθρο 1 αυτού, περιέχει μια ρύθμιση τιμών και εμπορίας, καθώς και κοινούς κανόνες ανταγωνισμού.

20. Βάσει του άρθρου 2 του κανονισμού 3759/92, θεσπίσθηκαν κοινές προδιαγραφές εμπορίας με τον κανονισμό (ΕΚ) 2406/96 του Συμβουλίου[4] (στο εξής: κανονισμός 2406/96). Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 2406/96, οι προδιαγραφές αυτές εμπορίας περιλαμβάνουν κατηγορίες φρεσκότητας και κατηγορίες μεγέθους.

21. Προϊόντα για τα οποία έχουν θεσπισθεί προδιαγραφές εμπορίας επιτρέπεται να διατίθενται στο εμπόριο —ανεξαρτήτως της καταγωγής τους—, μόνον αν ανταποκρίνονται στους όρους του κανονισμού 2406/96[5]. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 3759/92, εναπόκειται στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν την τήρηση των προδιαγραφών εμπορίας.

22. Η εθνική κανονιστική απόφαση, η οποία συνιστά τη νομική βάση για την επιβολή της επίδικης εισφοράς, σκοπεί προφανώς στην εφαρμογή αυτού του κοινοτικού νομικού πλαισίου, εξασφαλίζοντας τη χρηματοδότηση των εγκαταστάσεων αποφλοιώσεως και κοσκινίσματος για την πραγματοποίηση των κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 3759/92 ελέγχων. Όλοι οι μετέχοντες της διαδικασίας έχουν τη γνώμη ότι η εν λόγω εθνική κανονιστική απόφαση δεν

3 — ΕΕ L 388, σ. 1.

4 — Κανονισμός της 26ης Νοεμβρίου 1996, περί καθορισμού κοινών προδιαγραφών εμπορίας ορισμένων αλιευτικών προϊόντων (ΕΕ L 334, σ. 1).

5 — Βλ. το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 2406/96.

θίγει τη λειτουργία των προβλεπομένων στο πλαίσιο της οικείας κοινής οργανώσεως αγοράς μηχανισμών [6].

23. Περαιτέρω, πρέπει εκ των προτέρων να λεχθεί ότι τα προδικαστικά ερωτήματα δεν αφορούν τις σχετικές με τις ενισχύσεις διατάξεις της Συνθήκης, μολονότι το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η έννοια της κρατικής ενισχύσεως μπορεί να περιλαμβάνει όχι μόνον ορισμένες επιβαρύνσεις υπέρ τρίτων ανάλογα με τη διάθεση του προϊόντος των επιβαρύνσεων αυτών [7], αλλά και την επιβολή εισφοράς συνιστώσας επιβάρυνση υπέρ τρίτων [8]. Αυτό προφανώς οφείλεται στο ότι η επίμαχη κανονιστική απόφαση κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή.

24. Συναφώς, η Επιτροπή εξέθεσε με τις γραπτές παρατηρήσεις της ότι στις 10 Μαΐου 1999 δήλωσε ότι η οικεία ρύθμιση περί ενισχύσεως συμβιβάζεται με τη Συνθήκη ΕΚ. Κατά τα λεγόμενά της, έλαβε αυτή την απόφαση με βάση την εσφαλμένη άποψη ότι η εισφορά πλήττει μόνον επιχειρήσεις που διακινούν γαρίδες προς τις Κάτω Χώρες με ολλανδικό αλιευτικό σκάφος και, επομένως, όχι επιχειρήσεις που διακινούν γαρίδες προς άλλα κράτη μέλη με ολλανδικό αλιευτικό σκάφος. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή προβάλλει ότι, αν είχε γνώση της πραγματικής νομικής καταστάσεως, θα είχε χαρακτηρίσει την οικεία ρύθμιση περί ενισχύσεως ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά.

25. Η Επιτροπή θεωρεί πάντως ότι η απόφασή της της 10ης Μαΐου 1999 δεν έχει αρνητικές συνέπειες, καθόσον, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου «η έγκριση ενός γενικού συστήματος φορολογήσεως εγχωρίων γεωργικών προϊόντων [...] που έχει χορηγηθεί από την Επιτροπή κατ' εφαρμογήν των διατάξεων της Συνθήκης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις, ουδόλως εμποδίζει τα εθνικά δικαστήρια να κρίνουν εάν μία αποτελούσα μέρος του συστήματος αυτού επιβάρυνση, όπως η επίδικη της κύριας δίκης, είναι συμβατή με τα άρθρα [25 ΕΚ ή 90 ΕΚ] ενόψει, ιδίως, του προορισμού του προϊόντος του» [9].

26. Επομένως, από την απόφαση αυτή συνάγεται ότι τα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να εξετασθούν, χωρίς να ληφθεί υπόψη η σχετική με ενισχύσεις απόφαση της Επιτροπής.

Β — *Η υφιστάμενη νομολογία σε σχέση με την οικονομία των άρθρων 25 ΕΚ και 90 ΕΚ*

1. Η από απόψεως εφαρμογής υπεροχή των άρθρων 25 ΕΚ και 90 ΕΚ

27. Το αιτούν δικαστήριο ορθώς αναφέρεται με τη διάταξη περί παραπομπής στα άρθρα

6 — Ως προς τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου, βλ. για παράδειγμα την απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1983, 222/82, Apple and Pear Development Council κατά Lewis κ.λπ. (Συλλογή 1983, σ. 4083, σκέψη 31).

7 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1992, C-17/91, Lornoy κ.λπ. (Συλλογή 1992, σ. I-6523, σκέψη 28).

8 — Βλ. τις αποφάσεις της 27ης Οκτωβρίου 1993, C-72/92, Scharbatke (Συλλογή 1993, σ. I-5509, σκέψη 20), και της 27ης Νοεμβρίου 2003, C-34/01 έως C-38/01, Enirisorse (Συλλογή 2003, σ. I-14243, σκέψη 43).

9 — Απόφαση της 23ης Απριλίου 2002, C-234/99, Nygård (Συλλογή 2002, σ. I-3657, σκέψη 64).

25 ΕΚ και 90 ΕΚ, διότι τα άρθρα 28 ΕΚ και 29 ΕΚ δεν έχουν εφαρμογή σε επιβαρύνσεις υπέρ τρίτων, καθόσον έχουν εφαρμογή άλλες διατάξεις της Συνθήκης, όπως για παράδειγμα το άρθρο 25 ΕΚ για επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος ή το άρθρο 90 ΕΚ για εσωτερικούς φόρους που συνεπάγονται δυσμενή διάκριση.

2. Το πεδίο εφαρμογής και η οριοθέτηση των άρθρων 25 ΕΚ και 90 ΕΚ

28. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 28 ΕΚ δεν περιλαμβάνει το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της Συνθήκης περί των επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμούς (άρθρο 25 ΕΚ) ούτε αυτό των διατάξεων της Συνθήκης περί των συνεπαγομένων διακρίσεις εσωτερικών φόρων (άρθρο 90 ΕΚ) [10].

29. Για την πορεία της εξετάσεως, αυτό σημαίνει ότι επιβάλλεται κατ' αρχάς να εξεταστεί εάν ένα μέτρο, όπως το επίδικο στην κύρια δίκη, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 25 ΕΚ ή 90 ΕΚ, μόνο δε στην περίπτωση κατά την οποία η απάντηση είναι αρνητική θα πρέπει, δεύτερον, να εξεταστεί εάν το υπό κρίση μέτρο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 28 ΕΚ ή του άρθρου 29 ΕΚ [11].

30. Κατά το άρθρο 25 ΕΚ, οι εισαγωγικοί και εξαγωγικοί δασμοί ή επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος απαγορεύονται μεταξύ των κρατών μελών. Όσον αφορά τις επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος, ορθώς το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου [12], η εν λόγω απαγόρευση αφορά κατ' αρχήν κάθε φόρο που επιβάλλεται επ' ευκαιρία ή λόγω της εισαγωγής, ο οποίος επιβαρύνει ειδικά το εισαγόμενο προϊόν, ενώ τα ομοειδή εθνικά προϊόντα απαλλάσσονται. Περαιτέρω, το αιτούν δικαστήριο ορθώς λαμβάνει ως βάση ότι ακόμη και οι χρηματικές επιβαρύνσεις που έχουν ως σκοπό τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων ενός οργανισμού δημοσίου δικαίου μπορούν να αποτελούν επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος.

31. Όπως έχει επανειλημμένως κρίνει το Δικαστήριο, μια οικονομική επιβάρυνση, έστω και ελάχιστη, η οποία επιβάλλεται μονομερώς, ανεξαρτήτως της ονομασίας και της τεχνικής της, και η οποία πλήττει τα εγχώρια ή αλλοδαπά εμπορεύματα λόγω της διελεύσεως των συνόρων, όταν δεν είναι κατά κυριολεξία δασμός, συνιστά φορολο-

10 — Με αυτό το πνεύμα, βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις της 22ας Μαρτίου 1977, 74/76, Iannelli και Volpi (Συλλογή 1977, σ. 1143, σκέψη 9), της 11ης Μαρτίου 1992, C-78/90 έως C-83/90, Compagnie commerciale de l'Ouest κ.λπ. (Συλλογή 1992, σ. I-1847, σκέψη 20), και Lornoy κ.λπ. (παρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψη 14), και Enirisorse (παρατεθείσα στην υποσημείωση 8, σκέψη 56).

11 — Βλ. επίσης τις αποφάσεις Lornoy κ.λπ. (παρατεθείσα στην υποσημείωση 7, σκέψη 15) και Enirisorse (παρατεθείσα στην υποσημείωση 8, σκέψη 57).

12 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 11ης Ιουνίου 1992, C-149/91 και C-150/91, Sanders (Συλλογή 1992, σ. I-3899, σκέψη 15).

γική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος, κατά την έννοια του άρθρου 23 ΕΚ [13].

32. Κατά το άρθρο 90 ΕΚ, τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να επιβάλλουν άμεσα ή έμμεσα στα προϊόντα άλλων κρατών μελών εσωτερικούς φόρους, υψηλότερους από εκείνους που επιβαρύνουν άμεσα ή έμμεσα τα ομοειδή εθνικά προϊόντα. Κατά τη νομολογία, μια επιβάρυνση δεν συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος με δασμό, αλλά εσωτερικό φόρο κατά την έννοια του άρθρου 90 ΕΚ, αν εμπίπτει σε γενικό σύστημα εσωτερικών τελών που επιβάλλονται συστηματικά σε κατηγορίες προϊόντων σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια τα οποία εφαρμόζονται ανεξαρτήτως καταγωγής ή προορισμού του προϊόντος [14].

33. Εν προκειμένω, δεν πρέπει να λησμονείται ότι, κατά πάγια νομολογία, οι διατάξεις περί επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος και οι διατάξεις περί ενεχόντων δυσμενή διάκριση εσωτερικών φόρων δεν μπορούν να εφαρμόζονται σωρευτικά, οπότε ο ίδιος φόρος δεν μπορεί, στο σύστημα της Συνθήκης, να ανήκει ταυτοχρόνως και στις δύο αυτές κατηγορίες [15].

34. Επομένως, καθίσταται φανερό ότι πρέπει οπωσδήποτε να οριοθετηθεί το πεδίο εφαρμογής των άρθρων 25 ΕΚ και 90 ΕΚ αντιστοίχως.

35. Από τη νομολογία του Δικαστηρίου καθίστανται εντούτοις σαφείς οι συνακόλουθες με αυτή την απαραίτητη οριοθέτηση δυχέρειες. Οικονομική επιβάρυνση, έστω και ελάχιστη, η οποία επιβάλλεται μονομερώς, ανεξαρτήτως της ονομασίας και της τεχνικής της, και η οποία πλήττει τα εμπορεύματα λόγω της διελεύσεως των συνόρων, όταν δεν είναι κατά κυριολεξία δασμός, συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος, κατά την έννοια των άρθρων 23 ΕΚ και 25 ΕΚ [16]. Αυτό πάντως δεν συμβαίνει, όταν η επιβάρυνση αποτελεί συστατικό στοιχείο ενός γενικού συστήματος εσωτερικών τελών που επιβάλλονται συστηματικά σε κατηγορίες προϊόντων σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια τα οποία εφαρμόζονται ανεξαρτήτως προελεύσεως των προϊόντων. Σ' αυτή την περίπτωση, η οικονομική επιβάρυνση εμπίπτει πράγματι στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 90 ΕΚ [17]. Συναφώς, μπορεί να αναφερθεί ενδεχομένως ως παράδειγμα μια επιβάρυνση που πλήττει, αφενός, εγχώρια προϊόντα που μεταποιούνται ή διατίθενται στο εμπόριο στην εγχώρια αγορά και, αφετέρου, εγχώρια προϊόντα που εξάγονται, χωρίς μεταποίηση, καθόσον

13 — Απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2004, C-72/03, Carbonati Apuani (Συλλογή 2004, σ. I-8027, σκέψη 20), με παραπομπή στις αποφάσεις της 9ης Νοεμβρίου 1983, 158/82, Επιτροπή κατά Δανίας (Συλλογή 1983, σ. 3573, σκέψη 18), της 16ης Ιουλίου 1992, C-163/90, Legros κ.λπ. (Συλλογή 1992, σ. I-4625, σκέψη 13), της 22ας Ιουνίου 1994, C-426/92, Deutsches Milch-Kontor (Συλλογή 1994, σ. I-2757, σκέψη 50), της 14ης Σεπτεμβρίου 1995, C-485/93 και C-486/93, Σιμιτζή (Συλλογή 1995, σ. I-2655, σκέψη 15), και της 17ης Σεπτεμβρίου 1997, C-347/95, UCAL (Συλλογή 1997, σ. I-4911, σκέψη 18). Η απαγόρευση επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος προκύπτει τόσο από το άρθρο 23 ΕΚ όσο και από το άρθρο 25 ΕΚ.

14 — Απόφαση Carbonati Apuani (παρατεθείσα στην υποσημείωση 13), σκέψη 17, με παραπομπή στις αποφάσεις της 3ης Φεβρουαρίου 1981, 90/79, Επιτροπή κατά Γαλλίας (Συλλογή 1981, σ. 283, σκέψη 14), και Legros κ.λπ. (παρατεθείσα στην υποσημείωση 13), σκέψη 11.

15 — Βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις UCAL (παρατεθείσα στην υποσημείωση 13), σκέψη 17, της 2ας Απριλίου 1998, C-213/96, Outokumpu Oy (Συλλογή 1998, σ. I-1777, σκέψη 19), και Nygård (παρατεθείσα στην υποσημείωση 9), σκέψη 17.

16 — Βλ. ανωτέρω το σημείο 30. Βλ. περαιτέρω τις αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 1997, C-90/94, Haahr Petroleum (Συλλογή 1997, σ. I-4085, σκέψη 20), και Outokumpu (παρατεθείσα στην υποσημείωση 15), σκέψη 20.

17 — Βλ. ανωτέρω το σημείο 32.

η γενεσιουργός αιτία του φόρου είναι η ίδια και για τις δύο κατηγορίες προϊόντων [18].

36. Όσον αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό μιας τέτοιας επιβαρύνσεως, όπως για παράδειγμα της κύριας δίκης, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει επί πλέον ότι μπορεί να είναι αναγκαίο να λαμβάνεται υπόψη ο προορισμός του προϊόντος της επιβαρύνσεως. Με τις προτάσεις του για τις συνεκδικασθείσες υποθέσεις, μεταξύ άλλων, Lornoy κ.λπ. ο γενικός εισαγγελέας Tesauro [19] εξέθεσε ότι το να λαμβάνεται αυτό υπόψη «είναι ουσιώδες [...], επειδή καθιστά δυνατό να διαπιστωθεί, πέρα από καθαρά τυπικές πτυχές, ότι ορισμένες επιβαρύνσεις, καίτοι πλήττουν με τον ίδιο τρόπο τόσο το εγχώριο όσο και το εισαγόμενο προϊόν, μπορούν στη συνέχεια, λόγω ακριβώς του προορισμού τους, να έχουν στην πραγματικότητα διαφορετική επίπτωση επί των δύο προϊόντων μέχρι του σημείου να συνιστούν κατ' αυτόν τον τρόπο, αναλόγως των περιπτώσεων, είτε επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος είτε εσωτερικούς φόρους ασυμβίβαστους προς το άρθρο [90 ΕΚ]» [20].

37. Έτσι, όταν το προϊόν ενός τέτοιου φόρου προορίζεται για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων που αποβαίνουν ειδικώς προς όφελος των εγχωρίων φορολογουμένων προϊόντων που μεταποιούνται ή διατίθενται στο εμπόριο της εγχώριας αγοράς, δεν αποκλείεται η εισφορά που επιβάλλεται, βάσει των ίδιων κριτηρίων, να συνιστά, παρ' όλ' αυτά, μια εισάγουσα δυσμενείς διακρίσεις φορολόγηση, στο μέτρο που η φορολογική επιβάρυνση που πλήττει τα μεταποιημένα ή διατιθέμενα στο εμπόριο της εγχώριας αγοράς προϊόντα εξουδετερώνεται από τα πλεονεκτήματα για τη χρηματοδότηση των οποίων αυτή χρησιμεύει, ενώ η επιβάρυνση που πλήττει τα προϊόντα που εξάγονται χωρίς μεταποίηση αποτελεί καθαρό βάρος [21].

38. Κατά τη νομολογία, μια επιβάρυνση όπως η εν λόγω συνιστά επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό, αντίθετη προς τα άρθρα 23 ΕΚ και 25 ΕΚ, εάν τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τον προορισμό του προϊόντος αυτής της επιβαρύνσεως αντισταθμίζουν πλήρως την επιβάρυνση που υφίσταται το εγχώριο προϊόν που μεταποιείται ή διατίθεται στην εγχώρια αγορά κατά την κυκλοφορία του στο εμπόριο [22] [23].

18 — Απόφαση Nygård (παρατεθείσα στην υποσημείωση 9), σκέψη 20. Στην απόφαση αυτή, το Δικαστήριο αναφέρεται κατ' αναλογία στις αποφάσεις Sanders (παρατεθείσα στην υποσημείωση 12, σκέψη 17), και Outokumpu (παρατεθείσα στην υποσημείωση 15, σκέψη 24), οι οποίες πάντως αφορούσαν φόρους που επιβλήθηκαν τόσο για εγχώρια όσο και για εισαγόμενα προϊόντα.

19 — Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Tesauro στις υποθέσεις Lornoy κ.λπ. (παρατείσα στην υποσημείωση 7), Claeys (απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1992, C-114/91, Συλλογή 1992, σ. I-6559) και Demoor κ.λπ. (απόφαση της 16ης Δεηεμβρίου 1992, C-144/91 και C-145/91, Συλλογή 1992, σ. I-6613).

20 — Λαμβανομένης υπόψη της επιτρεπτής κατά το Δικαστήριο, ιδίως με την απόφασή του Nygård (παρατεθείσα στην υποσημείωση 9), αναλογίας μεταξύ του χαρακτηρισμού ως επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εισαγωγικούς δασμούς και του χαρακτηρισμού ως επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εξαγωγικούς δασμούς, η σκέψη αυτή φαίνεται ότι μπορεί να ισχύει και για την επίδικη εισφορά, καθόσον πρόκειται για τον χαρακτηρισμό της ως επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος προς εξαγωγικούς δασμούς ή ως εσωτερικού φόρου συνεπαγόμενου δυσμενή διάκριση.

21 — Απόφαση Nygård (παρατεθείσα στην υποσημείωση 9), σκέψη 22. Όπως παρατηρήθηκε προηγουμένως στην υποσημείωση 18, η απόφαση αυτή παραπέμπει κατ' αναλογία στις αποφάσεις της 21ης Μαΐου 1980, 73/79, Επιτροπή κατά Ιταλίας (Συλλογή τόμος 1980/ΙΙ, σ. 137, σκέψη 15), Compagnie Commerciale de l'Ouest κ.λπ. (παρατεθείσα στην υποσημείωση 10), σκέψη 26, και UCAL (παρατεθείσα στην υποσημείωση 13), σκέψη 21.

22 — Απόφαση Nygård (παρατεθείσα στην υποσημείωση 9), σκέψη 23, με παραπομπή κατ' αναλογία στις αποφάσεις Compagnie Commerciale de l'Ouest κ.λπ. (παρατεθείσα στην υποσημείωση 10) σκέψη 27, Lornoy κ.λπ. (παρατεθείσα στην υποσημείωση 7), σκέψη 21, και Scharbatke (παρατεθείσα στην υποσημείωση 8), σκέψη 10.

23 — Το Δικαστήριο προηγουμένως —βλ. για παράδείγμα τις αποφάσεις της 18ης Ιουνίου 1975, 94/74, IGAV (Συλλογή τόμος 1975, σ. 213), και Compagnie commerciale de l' Ouest (παρατεθείσα στην υποσημείωση 10), καθώς και τις αποφάσεις της 19ης Ιουνίου 1973, 77/72, Capolongo (Συλλογή τόμος 1972 - 1973, σ. 567), της 22ας Μαρτίου 1977, 78/76, Steinike (Συλλογή τόμος 1977, σ. 171), της 25ης Μαΐου 1977, 77/76, Cucchi (Συλλογή τόμος 1977, σ. 297), της 25ης Μαΐου 1977, 105/76, Interzuccheri (Συλλογή τόμος 1977, σ. 325), Επιτροπή κατά Ιταλίας (παρατεθείσα στην υποσημείωση 21), και της 28ης Ιανουαρίου 1981, 32/80, Kortmann (Συλλογή 1981, σ. 251)— είχε ακολουθήσει την ίδια συλλογιστική όσον αφορά τη σύγκριση μεταξύ του τρόπου αντιμετωπίσεως ημεδαπών προϊόντων και του τρόπου αντιμετωπίσεως εισαγομένων προϊόντων.

39. Αντιθέτως, μια τέτοια φορολογική επιβάρυνση συνιστά παράβαση της απαγορεύσεως των διακρίσεων που έχει θεσπιστεί με το άρθρο 90 ΕΚ, εάν τα πλεονεκτήματα που συνεπάγεται ο προορισμός των εσόδων από τον φόρο για τα επιβαρυνόμενα με φόρο εγχώρια προϊόντα που μεταποιούνται ή διατίθενται στην εγχώρια αγορά αντισταθμίζουν μόνον εν μέρει αυτή την επιβάρυνση [24].

40. Τέλος, το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι μια επιβάρυνση που συνιστά αμοιβή υπηρεσίας που παρέχεται πραγματικά στον επιχειρηματία ο οποίος οφείλει να καταβάλει την επιβάρυνση αυτή, εφόσον το ποσό της αμοιβής είναι ανάλογο προς την υπηρεσία αυτή, δεν συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό [25].

Γ — *Εκτίμηση*

41. Κατ' αρχάς, υπενθυμίζεται και πάλι ότι η νομιμότητα της καθορισθείσας για την Koornstra εισφοράς ως προς τη χρήση 2000 αμφισβητείται μόνον καθόσον η εισφορά αυτή αφορά γαρίδες που διακινήθηκαν προς τη Δανία και πωλήθηκαν για να διατεθούν προς βρώση. Όσον αφορά τη γενεσιουργό αιτία της εισφοράς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επίδικη εισφορά επιβάλλεται για γαρίδες, όταν αυτές διακινούνται με ολλανδικό αλιευτικό σκάφος, χωρίς να έχει σημασία ο τόπος αυτής της διακινήσεως.

42. Επομένως, πρέπει κατ' αρχάς να εξετασθεί αν μια εισφορά όπως η επίδικη συνιστά επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμούς κατά την έννοια του άρθρου 23 επ. ΕΚ.

Επί του χαρακτηρισμού της εισφοράς ως επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος

43. Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι εν προκειμένω δεν υφίσταται επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος, για τον λόγον ότι η επίδικη εισφορά δεν επιβάλλεται *επ' ευκαιρία ή λόγω εισαγωγής* από άλλο κράτος μέλος. Αυτή είναι και η άποψη της Ελληνικής Κυβερνήσεως. Η Ολλανδική Κυβέρνηση και ο Productschap Vis, επίσης, προβάλλουν ότι η επίδικη εισφορά έχει εφαρμογή αδιακρίτως σε γαρίδες που εξάγονται σε άλλα κράτη μέλη και σε γαρίδες που διακινούνται προς τις Κάτω Χώρες. Δεδομένου ότι η εισφορά δεν επιβαρύνει αποκλειστικώς προοριζόμενα για εξαγωγή προϊόντα, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 25 ΕΚ. Συνιστά το πολύ εσωτερικό

24 — Απόφαση Nygård (παρατεθείσα στην υποσημείωση 9), σκέψη 23, με παραπομπή στην απόφαση UCAL (παρατεθείσα στην υποσημείωση 13), σκέψη 22.

25 — Αποφάσεις της 26ης Φεβρουαρίου 1975, 63/74, Cadsky (Συλλογή τόμος 1975, σ. 99, σκέψη 8), Επιτροπή κατά Δανίας (παρατεθείσα στην υποσημείωση 13), σκέψη 19, της 22ας Απριλίου 1999, C-109/98, CRT France International (Συλλογή 1999, σ. I-2237, σκέψη 17), και Carbonati Apuani (παρατεθείσα στην υποσημείωση 13), σκέψη 31.

φόρο κατά την έννοια του άρθρου 90 ΕΚ, ο οποίος συνάδει προς την Συνθήκη ΕΚ, διότι πλήττει με όμοιο τρόπο και στο ίδιο στάδιο εμπορίας γαρίδες κατεργασμένες και διατιθέμενες στο εμπόριο εντός της ημεδαπής και γαρίδες εξαγόμενες σε άλλα κράτη μέλη.

44. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχει το αιτούν δικαστήριο, η εν λόγω εισφορά επιβάλλεται αποκλειστικώς σε επιχειρήσεις με ολλανδικό αλιευτικό για τις γαρίδες που διακινούνται από αυτές και πωλούνται προς βρώση, αυτό δε μάλιστα ανεξαρτήτως της χώρας εκφορτώσεως και πωλήσεως και ανεξαρτήτως του προορισμού τον οποίο δίνει στη συνέχεια στις γαρίδες ο αγοραστής.

45. Οι αμφιβολίες ως προς το συμβατό της επίδικης ρυθμίσεως για την εισφορά με το άρθρο 25 ΕΚ ή το άρθρο 90 ΕΚ προέρχονται αναντιρρήτως από το ότι ο κύκλος των υποχρέων σε καταβολή εισφοράς —δηλαδή επιχειρήσεων που διακινούν γαρίδες με ολλανδικό αλιευτικό σκάφος, μάλιστα δε ανεξαρτήτως τόπου— δεν συμπίπτει με τον κύκλο των ωφελούμενων από τον τρόπο χρησιμοποιήσεως του προϊόντος αυτής της εισφοράς —δηλαδή επιχειρήσεων που διακινούν γαρίδες προς τις Κάτω Χώρες—. Ενώ επιχειρήσεις που εκφορτώνουν γαρίδες στις Κάτω Χώρες χρησιμοποιώντας αλιευτικό σκάφος άλλου κράτους μέλους μπορούν να χρησιμοποιούν τις χρηματοδοτούμενες από το προϊόν της εισφοράς εγκαταστάσεις —δωρεάν (καθόσον δεν υποχρεούνται στην καταβολή εισφοράς)— επιχειρήσεις που διακινούν γαρίδες προς άλλο κράτος μέλος με ολλανδικό αλιευτικό υποχρεούνται μεν στην καταβολή εισφοράς, πλην όμως δεν μπορούν να χρησιμοποιούν τις χρηματοδοτούμενες από το προϊόν της εισφοράς εγκαταστάσεις.

46. Το αιτούν δικαστήριο κακώς θεωρεί ότι ο χαρακτηρισμός της επίδικης εισφοράς ως επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος εμποδίζεται για τον λόγο ότι η βαλλόμενη εισφορά δεν επιβάλλεται επ' ευκαιρία ή λόγω εισαγωγής από άλλο κράτος μέλος. Αντιθέτως, αποφασιστικής σημασίας είναι το αν η οικεία επιβάρυνση συνιστά εμπόδιο για το εμπόριο εντός της εσωτερικής αγοράς [26]. Ένα τέτοιο εμπόδιο μπορεί, κατά την παρατεθείσα νομολογία [27], να προκύπτει από το ότι ένα εθνικό μέτρο έχει ως συνέπεια οικονομικές επιβαρύνσεις «που επιβάλλονται λόγω της διελεύσεως των συνόρων» [28]. Όμως, το αν η επίδικη στην κύρια δίκη εισφορά συνεπάγεται μια τέτοια οικονομική επιβάρυνση πρέπει, σύμφωνα με την προπαρατεθείσα νομολογία, να ερευνηθεί με γνώμονα όχι μόνον τις διατάξεις που αφορούν την επιβολή της εισφοράς, αλλά και τις διατάξεις περί της χρησιμοποιήσεως του προϊόντος της εν λόγω εισφοράς.

47. Επομένως, πρέπει εν προκειμένω να εξετασθεί αν η επίδικη εισφορά συνεπάγεται ειδική οικονομική επιβάρυνση των επιχειρή-

26 — Απόφαση Carbonati Apuani (παρατεθείσα στην υποσημείωση 13), σκέψη 28.

27 — Βλ. ανωτέρω το σημείο 35 επ.

28 — Απόφαση Carbonati Apuani (παρατεθείσα στην υποσημείωση 13), σκέψη 22.

σεων που εξάγουν τις γαρίδες τους με ολλανδικό αλιευτικό σκάφος [29].

48. Συναφώς, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η επίδικη εισφορά επιβαρύνει ιδιαιτέρως την εξαγωγή γαρίδων με ολλανδικό αλιευτικό σκάφος, καθόσον η εκφόρτωση, ως γενεσιουργός αιτία του φόρου, συνεπάγεται επιβολή εισφοράς, χωρίς εντούτοις η οικεία επιχείρηση να μπορεί να χρησιμοποιήσει τη χρηματοδοτούμενη με το προϊόν της εισφοράς εγκατάσταση. Η Ελληνική Κυβέρνηση φρονεί αντιθέτως ότι η πραγματική χρησιμοποίηση των εγκαταστάσεων κοσκινίσματος και αποφλοιώσεως δεν έχει σημασία, δεδομένου ότι η διάθεση αυτών των εγκαταστάσεων συνιστά παροχή υπηρεσιών.

49. Στο πλαίσιο της κύριας δίκης και με τις γραπτές παρατηρήσεις της, η Koornstra προέβαλε ότι αυτή η υποχρέωση καταβολής εισφοράς χωρίς αντάλλαγμα συνεπάγεται επί πλέον διπλή φορολογία, διότι και η χρησιμοποίηση αντίστοιχης εγκαταστάσεως στη Δανία παρέχεται έναντι αμοιβής. Η φύση εντούτοις της δανικής ρυθμίσεως για την καταβολή αμοιβής δεν μπορεί να καθορισθεί με βάση τα στοιχεία της δικογραφίας.

50. Εντούτοις, το ζήτημα της διπλής φορολογίας φαίνεται ότι είναι ασήμαντο: Ορθώς η Επιτροπή αναφέρθηκε εν προκειμένω στη νομολογία του Δικαστηρίου [30], κατά την οποία «στο παρόν στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου, δεν υφίσταται καμία επιταγή με σκοπό την απαγόρευση των αποτελεσμάτων της διπλής φορολογήσεως που προκύπτουν σε περίπτωση φορολογικών επιβαρύνσεων, όπως η επίδικη της κυρίας δίκης, αποτελεσμάτων που διέπονται από τις αυτόνομες εθνικές νομοθεσίες και ότι, μολονότι η εξάλειψη τέτοιων αποτελεσμάτων είναι επιθυμητή προς το συμφέρον της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, αυτή δεν μπορεί ωστόσο να προκύψει παρά μόνον από την εναρμόνιση των εθνικών συστημάτων [...]».

51. Όσον αφορά τα αποτελέσματα της επίδικης εισφοράς, το αιτούν δικαστήριο έθεσε επί πλέον το ζήτημα της καταγωγής των προϊόντων που περιλαμβάνονται στην οικεία εθνική ρύθμιση. Για τους σκοπούς της επιβολής της εισφοράς, η περί αυτής επίμαχη εθνική ρύθμιση κάνει διάκριση ανάλογα με τη σημαία του οικείου αλιευτικού σκάφους, όχι όμως ανάλογα με την καταγωγή των γαρίδων.

52. Ο προσδιορισμός της καταγωγής των γαρίδων δεν φαίνεται πράγματι απαλλαγμένος προβλημάτων στην εν προκειμένω

29 — Όσον αφορά γαρίδες που εκφορτώνονται στις Κάτω Χώρες, η επίδικη εισφορά έχει το πολύ ως συνέπεια δυσμενή διάκριση σε βάρος ημιεδαπών, καθόσον οι χρηματοδοτούμενες με το προϊόν της εισφοράς εγκαταστάσεις για γαρίδες χρησιμεύουν επίσης για τον έλεγχο γαρίδων που διακινούνται με όχι ολλανδικό αλιευτικό προς τις Κάτω Χώρες, χωρίς να έχει προβλεφθεί εν προκειμένω υποχρέωση καταβολής εισφοράς. Η πτυχή αυτή δεν χρειάζεται πάντως να εξετασθεί, δεδομένου ότι η διαφορά της κύριας δίκης αφορά μόνο γαρίδες που εκφορτώθηκαν μέσω ολλανδικού αλιευτικού σκάφους σε άλλο κράτος μέλος — εν προκειμένω στη Δανία.

30 — Απόφαση Nygård (παρατεθείσα στην υποσημείωση 9), σκέψη 38.

διαδικασία. Στη διάταξή του περί παραπομπής, το αιτούν δικαστήριο σταθμίζει το ενδεχόμενο επικλήσεως του άρθρου 23 του ΤΚ, πράγμα που η Ολλανδική Κυβέρνηση, αναφερόμενη στο ότι ο Τελωνειακός Κώδικας δεν μπορεί να έχει εφαρμογή στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, αρνείται.

53. Αν πράγματι θεωρηθεί ότι κατ' αρχήν μπορεί να έχει εφαρμογή ο περί της καταγωγής ορισμός του Τελωνειακού Κώδικα, προκύπτει η ακόλουθη εικόνα για την υπό κρίση περίπτωση: Γαρίδες, οι οποίες διακινούνται με ολλανδικό αλιευτικό σκάφος, θεωρούνται κατά το άρθρο 23, παράγραφος 2, του ΤΚ ως εμπορεύματα καταγόμενα από τις Κάτω Χώρες, καθόσον εξάγονται από τη θάλασσα εκτός των χωρικών υδάτων μιας χώρας (στοιχείο στ) ή εντός των υδάτων των Κάτω Χωρών (στοιχείο ε). Αν αντιθέτως οι γαρίδες αλιεύθηκαν στα ύδατα άλλου κράτους μέλους, θεωρούνται ως εμπορεύματα καταγόμενα από αυτό το κράτος μέλος.

54. Αν εφαρμοσθούν οι αρχές αυτές στην περίπτωση της κύριας δίκης, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, σε περίπτωση εκφορτώσεως των γαρίδων στις Κάτω Χώρες, η επίδικη εισφορά ευνοεί αλλοδαπές γαρίδες, καθόσον αυτές υπόκεινται στην εισφορά μόνον εάν βρίσκονται επί ολλανδικού αλιευτικού σκάφους, ενώ ολλανδικές γαρίδες δεν υπόκεινται στην εισφορά μόνον όταν εκφορτώνονται μέσω αλλοδαπού αλιευτικού σκάφους.

55. Φαίνεται αμφίβολο, εντούτοις, αν το άρθρο 23 του ΤΚ μπορεί να τύχει επικλήσεως. Η αντίρρηση της Ολλανδικής Κυβερνήσεως φαίνεται δικαιολογημένη, καθόσον η από απόψεως καταγωγής ιδιότητα ενός εμπορεύματος δεν είναι κατ' αρχήν καθοριστική στο πλαίσιο της ενδοκοινοτικής κυκλοφορίας των εμπορευμάτων. Η διάκριση που κάνει το άρθρο 23, παράγραφος 2, του ΤΚ δεν αντιστοιχεί στις αρχές της κοινής αλιευτικής πολιτικής, κατά την οποία σε τελική ανάλυση προϊόντα που εκφορτώνονται μέσω αλιευτικού σκάφους ορισμένου κράτους μέλους καταλογίζονται σ' αυτό το κράτος μέλος. Κατά συνέπεια, αναφορικά με την περίπτωση της κύριας δίκης, φαίνεται ενδεδειγμένο να μη γίνεται διάκριση ανάλογα με τον πραγματικό τόπο αλιεύσεως των γαρίδων και, επομένως, γαρίδες επί ολλανδικού αλιευτικού σκάφους να θεωρούνται κατ' αρχήν ως ολλανδικές γαρίδες.

56. Αν ληφθεί ως βάση αυτή η εκδοχή, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η επίδικη εισφορά επιβάλλεται τόσο για ολλανδικές γαρίδες που εκφορτώνονται στις Κάτω Χώρες όσο και για ολλανδικές γαρίδες που εκφορτώνονται σε άλλον τόπο. Η χρησιμοποίηση όμως του προϊόντος της επίδικης εισφοράς αποβαίνει προς όφελος μόνον —ολλανδικών ή αλλοδαπών— γαρίδων που εκφορτώθηκαν στις Κάτω Χώρες [31].

31 — Συναφώς, βλ. επίσης τη διάταξη περί παραπομπής: «[...] το προϊόν της εισφοράς διατίθεται αποκλειστικώς επ' ωφελεία των γαρίδων που διακινούν προς τις Κάτω Χώρες επιχειρηματίες με ολλανδικό αλιευτικό, ανεξαρτήτως εξάλλου της καταγωγής των γαρίδων» και «[...] το προϊόν της εισφοράς διατίθεται επίσης επ' ωφελεία των διακινούμενων προς τις Κάτω Χώρες αλλοδαπών γαρίδων και όχι των διακινούμενων στο εξωτερικό ολλανδικών γαρίδων».

57. Επομένως, η κατά τη νομολογία επιταγή να λαμβάνεται υπόψη ο προορισμός του προϊόντος από την επιβολή της εισφοράς έχει ως συνέπεια τη διαπίστωση ότι, όσον αφορά γαρίδες που εξάγονται με ολλανδικά αλιευτικά σκάφη, η επίμαχη ρύθμιση συνεπάγεται οικονομική επιβάρυνση της οικείας επιχειρήσεως, καθόσον αυτή υποχρεούται μεν στην καταβολή της εισφοράς, πλην όμως δεν αποκομίζει όφελος από την επιβολή της εισφοράς, οπότε δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι επέρχεται αντιστάθμιση της λόγω της εισφοράς επιβαρύνσεως με τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τη χρηματοδότηση. Συναφώς, σε αντίθεση προς την άποψη της Ελληνικής Κυβερνήσεως, στερείται σημασίας το αν είναι διαθέσιμες οι χρηματοδοτούμενες από το προϊόν της επίδικης εισφοράς εγκαταστάσεις, δεδομένου ότι οι εγκαταστάσεις αυτές χρησιμεύουν για την εκπλήρωση της υποχρεώσεως ελέγχου που υπέχει το οικείο κράτος μέλος. Με βάση αυτό το δεδομένο, η εκπλήρωση ενός τέτοιου καθήκοντος ελέγχου δύσκολα θα μπορούσε να χαρακτηρισθεί ως «παροχή υπηρεσιών».

58. Επομένως, η επίμαχη εισφορά έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του εμπορίου, καθόσον επιβάλλεται επίσης όταν γαρίδες διακινούνται προς άλλο κράτος μέλος με ολλανδικό αλιευτικό. Εν προκειμένω είναι άσχετο το αν για το κοσκίνισμα και την αποφλοίωση γαρίδων πραγματοποιείται πληρωμή εντός του άλλου αυτού κράτους μέλους[32].

59. Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι μια εισφορά όπως η επίδικη, την οποία οφείλει ένας επιχειρηματίας εντός κράτους μέλους για γαρίδες που διακινεί με νηολογημένο σ' αυτό το κράτος μέλος αλιευτικό σκάφος και η οποία σκοπό έχει τη χρηματοδότηση κοσκίνων γαρίδων και μηχανών αποφλοιώσεως γαρίδων εντός αυτού του κράτους μέλους, δεν συνάδει προς το κοινοτικό δίκαιο, ιδίως δε προς το άρθρο 25 ΕΚ, όταν η εισφορά αυτή επιβάλλεται και για γαρίδες που δεν διακινούνται προς αυτό το κράτος μέλος.

Η διαπίστωση αυτή ισχύει ανεξαρτήτως του που αλιεύθηκαν οι γαρίδες, του αν μετά τη διακίνηση προς κάποιο άλλο μέρος της Κοινότητας προωθούνται σ' αυτό το κράτος μέλος ή αν μετά τη διακίνηση προς κάποιο άλλο μέρος της Κοινότητας καταβλήθηκε εκεί αμοιβή για το κοσκίνισμα και την αποφλοίωση των γαρίδων.

60. Κατά συνέπεια, παρέλκει να εξετασθεί αν η επίδικη εισφορά πρέπει να χαρακτηρισθεί ως εσωτερικός φόρος που συνεπάγεται δυσμενή διάκριση.

32 — Αυτό συνέβαινε μάλλον στην περίπτωση της κύριας δίκης. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέχει το αιτούν δικαστήριο, το αντίστοιχο κόστος συνυπολογίσθηκε στο τίμημα που έλαβε η Koornstra από την εταιρία Dansk Heiploeg για την πώληση των γαρίδων στη Δανία.

V — Πρόταση

61. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα του College van Beroep voor het Bedrijfsleven ως ακολούθως:

«Μια εισφορά όπως η επίδικη, την οποία οφείλει ένας επιχειρηματίας εντός κράτους μέλους για γαρίδες που διακινεί με νηολογημένο σ' αυτό το κράτος μέλος αλιευτικό σκάφος και η οποία σκοπό έχει τη χρηματοδότηση κοσκίνων γαρίδων και μηχανών αποφλοιώσεως γαρίδων εντός αυτού του κράτους μέλους, δεν συνάδει προς το κοινοτικό δίκαιο, ιδίως δε προς το άρθρο 25 ΕΚ, όταν η εισφορά αυτή πρέπει να καταβάλλεται από μια τέτοια επιχείρηση και για γαρίδες που διακινούνται προς άλλο μέρος της Κοινότητας.

Η διαπίστωση αυτή ισχύει ανεξαρτήτως του που αλιεύθηκαν οι γαρίδες, του αν μετά τη διακίνηση προς κάποιο άλλο μέρος της Κοινότητας προωθούνται σ' αυτό το κράτος μέλος ή αν μετά τη διακίνηση προς κάποιο άλλο μέρος της Κοινότητας καταβλήθηκε εκεί αμοιβή για το κοσκίνισμα και την αποφλοίωση των γαρίδων.»